

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคคู่แข่งเห็นจริง

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคคู่แข่งเห็นจริง เนื่องจากพรรคคู่แข่งเห็นจริงจัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคคู่แข่งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๙ และข้อ ๗๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ มีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคคู่แข่งเห็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งข้อบังคับพรรคคู่แข่งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๙ กำหนดให้การประชุมใหญ่สามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรคที่เป็นกรรมการบริหารพรรค เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น ผู้แทนของสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค และข้อ ๗๐ วรรคหนึ่ง กำหนดให้การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคคู่แข่งเห็นจริง ปรากฏว่า พรรคคู่แข่งเห็นจริงได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีกรรมการบริหารพรรคลาออกจากตำแหน่ง ๑๖ คน และที่ประชุมใหญ่สามัญพรรคคู่แข่งเห็นจริง ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ ณ บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๔ ตำบลลำพูน อำเภอลำพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคคู่แข่งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๕ ข้อ และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประชุมใหญ่สามัญพรรคคู่แข่งเห็นจริงดังกล่าวแล้ว ได้ความว่า ผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๕ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญพรรคคู่แข่งเห็นจริง โดยบางคนไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคคู่แข่งเห็นจริง และไม่ได้รับหนังสือเชิญให้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ และไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม การประชุมใหญ่สามัญพรรคคู่แข่งเห็นจริง จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่เกิน ๘๙ คน จากจำนวนที่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ๑๑๔ คน ประกอบกับพรรคคู่แข่งเห็นจริงได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญขอยอมรับมตินายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ

มีคำสั่งยุบพรรคครูแจ้เห็นจริง โดยไม่ได้แย้งในข้อกล่าวหาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด
ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญพรรคครูแจ้เห็นจริง ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๙
มีนาคม ๒๕๔๘ มีสมาชิกมาประชุมไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคครูแจ้เห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗
ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง และถือได้ว่าพรรคครูแจ้เห็นจริงไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ กรณีมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคครูแจ้เห็นจริงได้
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคครูแจ้เห็นจริง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายผัน จันทรปาน นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล
ณ สงขลา นายนพดล เสงเจริญ นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายมงคล สระภู่น นายมานิต วิทยาเต็ม
นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
นางเสาวนีย์ อัครโรจน์ นายอภัย จันทนจุลกะ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๕๖ ก วันที่ ๓๑
พฤษภาคม ๒๕๔๙

ย่อโดย นายบุญลือ พิมพ์ทองงาม
กลุ่มงานคดี ๒